

U Nemocnice 499/2, 128 08 Praha 2
www.vfn.cz

Praha 8. 11. 2023

TISKOVÁ ZPRÁVA

Lékaři VFN nevzdávají snahu o přežití pacienta ani při 60minutové zástavě srdce

Perfektně fungující systém pro záchranu života dokáže vrátit zpět do života pacienty se srdeční zástavou nejčastěji při infarktu myokardu, kteří dříve měli mizivou šanci na přežití. Dnes již ani hodinu trvající srdeční zástava nemusí znamenat neřešitelný stav. Srdeční zástava přitom postihne ročně v Praze až 700 lidí nejrůznějšího věku, z toho přibližně 150 ošetří kardiologové právě ve Všeobecné fakultní nemocnici. K jejich návratu do běžného života je ale potřeba dokonalá souhra hned několika zdejších společných pracovišť 1. LF UK a VFN Praha.

První krok k úspěchu: Laická resuscitace

Praha je zcela unikátní mezi evropskými metropolemi (kromě metropolí skandinávských zemí a Holandska), protože až v 80 procentech laici poskytnou první pomoc, tedy zahájí laickou resuscitaci pacientovi, který zkolabuje na ulici. Následuje řízená telefonicky zprostředkovaná resuscitace na lince 155, případně 112. Další výhodou je, že Záchraná služba hl. města Prahy má jediný dispečink, je výborně organizovaná a spolupracuje hned s několika kardiocentry. Jedním z nich je i Kardiocentrum ve VFN. Když se podaří oběh pacienta obnovit, je velká šance na záchranu jeho života. V případě, že se obnovení oběhu běžnými postupy nedaří, pokračuje se v resuscitaci a pacient je dopraven bez obnoveného krevního oběhu do nemocnice. Trvá-li tento stav i po příjezdu, je pacient okamžitě specializovaným týmem kardiologů na 2. interní klinice 1. LF UK a VFN napojen na mimotělní oběh (metoda se nazývá ECPR, extrakorporální kardiopulmonální resuscitace), který dočasně nahradí funkci srdce a plic, tedy krevního oběhu.

Druhý krok: Katetrizace

„My se staráme o odstranění příčiny zástavy srdce, což je až v 60 procentech ischemická choroba srdeční, typicky akutní infarkt myokardu,“ popisuje prof. MUDr. Jan Bělohávek, Ph.D., primář 2. interní kliniky kardiologie a angiologie 1. LF UK a VFN, a doplňuje: *„Na katetrizačním sále zprůchodníme uzavřenou nebo kriticky zúženou koronární tepnu a pacienta dále sledujeme na resuscitačním lůžku, kde probíhají další diagnostické a léčebné postupy. Zásadní je komplexní intenzivní péče, orgánová podpora a především neuroprognostifikace, tedy časné zjištění, zda došlo či nedošlo k poškození mozku.“* V optimálním případě, což u srdečních zástav trvajících kolem 60 minut nastává v cca 25–30 % případů, se pacient probere k vědomí a následuje někdy značně komplikovaná rehabilitace. Takovýto průběh je samozřejmě ideální, ale řada pacientů má další komplikace, například zánětlivou reakci organismu, orgánové poruchy, jako jsou nefunkční ledviny, játra, poškození střev, navíc jsou pacienti často i metabolicky nestabilní, což vše patří k takzvané poresuscitační chorobě. *„Vědeckému týmu VFN se na vlastních datech i ve spolupráci s jinými expertními pracovišti podařilo prokázat, že uvedený postup může zlepšovat přežití pacientů s nejzávažnějšími formami srdeční zástavy,“* shrnuje prof. Bělohávek.

Třetí krok: Komplexní rehabilitace a dokončení revaskularizace, včetně srdečního bypassu, ideálně s minimální zátěží pro organismus pacienta

Návrat do plného života u pacienta po tak těžkém inzultu, jako je protrahovaná srdeční zástava, nebývá jednoduchý. Po řadě dní na intenzivní péči dochází k ochabnutí svalů, vyčerpání energetických zásob, a proto komplexní rekonvalescence je předpokladem dalšího příznivého průběhu. Řada nemocných totiž v uvedených případech trpí vícečetným poškozením větvitých tepen a potřebuje tzv. kompletní revaskularizaci včetně provedení chirurgických srdečních bypassů. Jen plně revaskularizovaný pacient má dostatečně snížené riziko další srdeční zástavy. Proto je problematika pacienta vždy diskutována v rámci takzvaného „Heart týmu“ kardiocentra a pacient je ve vhodných případech indikován k chirurgickému výkonu. Na 2. chirurgické klinice kardiiovaskulární chirurgie 1. LF UK a VFN provádějí lékaři revaskularizaci myokardu (srdečního svalu) bypassy – při nich se přemostí uzavřené či významně zúžené místo v cévním řečišti pomocí tepenných štěpů nebo žil z dolních končetin. *„Naprostou většinu operačních výkonů tohoto typu provádíme na bijním srdci, což je technicky náročnější pro chirurga, ale méně zatěžující pro pacienta,“* vysvětluje prof. MUDr. Tomáš Grus, Ph.D., přednosta 2. chirurgické kliniky 1. LF UK a VFN, a pokračuje: *„Zátěž pro srdce i celý organismus je daleko nižší, výkon trvá o něco kratší“*

U Nemocnice 499/2, 128 08 Praha 2
www.vfn.cz

Praha 8. 11. 2023

TISKOVÁ ZPRÁVA

dobu, pacient má nižší krevní ztráty a taková operace též méně zatěžuje ledviny a plíce nemocného.“ Pokud je třeba opravit pouze jednu, hlavní tepnu na srdci, volí chirurgové miniinvazivní postup, kdy pouze z krátkého řezu pod prsní bradavkou odeberou vnitřní prsní tepnu a tou přemostí postižený úsek koronární tepny. U starších a nemocných pacientů postupují ve spolupráci s kardiology cestou takzvané hybridní revaskularizace myokardu, kdy provedou miniinvazivní operaci a ostatní zúžené tepny na srdci ošetří katetrizačně s pomocí koronárních stentů. Obecným trendem je časná pooperační rehabilitace. Pacienti se probouzí za několik desítek minut po operaci. „Po dospání pacientovi tlumíme pooperační bolest léky a už druhý den začíná opět rehabilitovat,“ dodává prof. Tomáš Grus a zakončuje: „Nevyžaduje-li pacient implantaci například kardioverter-defibrilátoru, pak je šestý nebo sedmý pooperační den propuštěn z nemocnice, buď domů, nebo odjíždí přímo do lázní.“

Čtvrtý krok: Zhodnocení nastavené léčby a rizikových faktorů

Na 3. interní kliniku 1. LF UK a VFN přichází pacient již s nastavenou léčbou, po propuštění z hospitalizace. „*My zkontrolujeme, zda léčba vyhovuje a pacient dosahuje cílových hodnot v léčbě rizikových faktorů,*“ doplňuje prof. MUDr. Michal Vrablík, Ph.D., zástupce přednosta 3. interní kliniky 1. LF UK a VFN, a uvádí: „*Největším rizikem je koncentrace krevního cholesterolu. Ten se účinně upravuje pomocí moderních léků v našem Centru preventivní kardiologie, kde máme možnosti, jak i u velmi komplikovaných pacientů hladinu cholesterolu snížit.*“ Lidé s prodělaným infarktem by samozřejmě měli dbát na zdravý životní styl. Přímou vražedným koktejlem je pro ně kouření, nezdravá strava a sedavý způsob života, navíc vše okořeněné stresem. „*Pro léčbu závislosti, tedy kouření, máme také řešení,*“ upozorňuje prof. Michal Vrablík: „*VFN má unikátní servis – Centrum léčby závislosti na tabáku, kdy mají kuřáci desetinásobně vyšší šanci, že díky léčbě skutečně přestanou kouřit.*“

Centrum preventivní kardiologie VFN nabízí i další služby: kontrolu extrémně vysokého krevního tlaku a jeho regulaci, odhalení a léčbu neovlivnitelných rizikových faktorů, jakými je například genetická zátěž vysokého cholesterolu u velmi mladých a jinak zdravých lidí – takzvaná hypercholesterolemie. Ta se řeší v Národním centru pro screening familiární hypercholesterolemie. Nutriční terapeuti ušijí jídelníček na míru a odborníci na kardiovaskulární rehabilitaci pomohou s výběrem vhodného pohybu. „*Pacient s dobře nastavenou léčbou, který dodržuje doporučení, má velkou šanci žít běžný život bez výrazných omezení,*“ konstatuje prof. Vrablík.

Spolupráce s pacientskou organizací

Ke komplexnímu posouzení rizika náhlého úmrtí patří i genetické testování, a to nejen pacienta, ale i jeho přímých příbuzných. Proto jsou někteří nemocní dále sledováni rovněž v elektrofyziologické a genetické ambulanci, kde probíhá detailní genetické vyšetření, nejčastěji dětí. Komplexní kardiovaskulární centrum VFN a 1. LF UK rovněž spolupracuje s pacientskou organizací „Zpátky do života“, která sdružuje právě nemocné po srdeční zástavě, po mimotělních orgánových podporách a se srdečním selháním. „*Založení této organizace jsme iniciovali právě proto, aby nemocní po tak závažné příhodě, jakou srdeční zástava nepochybně je, měli možnost sdílet své problémy a strasti s dalšími, kteří podobné události rovněž prožili a zdárně je překonali,*“ uzavírá prof. Bělohávek.

Komplexní kardiovaskulární centrum Všeobecné fakultní nemocnice (KKVC VFN)

je centrem sdružujícím specializovaná pracoviště, která se podílejí na péči o nemocné s chorobami srdce a cév. Vedle programu péče o nemocné se srdečními zástavami poskytuje KKVC VFN široké spektrum péče o nemocné se všemi typy onemocnění kardiovaskulárního aparátu. Kromě běžné péče zahrnuje specializovaná pracoviště, jakými jsou Centrum pro srdeční selhání, ECMO centrum, Centrum pro plicní hypertenzi, Centrum pro diagnostiku a léčbu arteriální hypertenze, Centrum pro kardiomyopatie a srdeční amyloidózu, Centrum pro Fabryho nemoc, Centrum preventivní kardiologie a další. Každoročně projde branami kardiocentra přes 45 tisíc nemocných, kterým jsou k dispozici nejmodernější diagnostické a léčebné postupy. Kliniky sdružené v kardiocentru jsou i pracovišti 1. lékařské fakulty UK a věnují se jak klinickému výzkumu, tak výuce studentů medicíny a postgraduální výuce v řadě oborů.

U Nemocnice 499/2, 128 08 Praha 2
www.vfn.cz

Praha 8. 11. 2023

TISKOVÁ ZPRÁVA

O Všeobecné fakultní nemocnici v Praze

Všeobecná fakultní nemocnice v Praze (VFN) patří mezi největší nemocnice v ČR. Poskytuje základní, specializovanou a zvláště specializovanou léčebnou, ošetrovatelskou, ambulantní a diagnostickou péči dětem i dospělým ve všech základních oborech. Zajišťuje také komplexní lékárenskou péči, včetně technologicky náročných příprav cytostatik nebo sterilních léčivých přípravků. Je zároveň hlavní výukovou základnou 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze a největším výzkumným medicínským pracovištěm v ČR.

www.vfn.cz

O 1. lékařské fakultě Univerzity Karlovy

1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy je největší z českých lékařských fakult – navštěvuje ji přes 4500 studentů. Základními studijními programy jsou všeobecné a zubní lékařství, kromě nich nabízí fakulta studium dalších zdravotnických oborů, specializační a celoživotní vzdělávání a řadu doktorských programů. Každoročně absoluuje 1. LF UK více než 300 nových lékařů

www.lf1.cuni.cz

Pro další informace:

Mgr. Marie Heřmánková, tisková mluvčí VFN v Praze, e-mail: marie.hermankova@vfn.cz, tel.: 224 962 07